

1. ישראל ותחייתו | פרק ג'

מרכז החיים של נשמת ישראל במקור הקדש היא. דרך אמת ואמונה נולדנו ובה אנחנו מתגדלים. אין בנו ערכים פרודים, האחדות שוכנת בנו ואור ד' אחד חי בקרבנו. הדינים, דיני תורת אלהים חיים מציינים אותנו מכל עם ולשון. הקדש הוא פועל בקרבנו פנימה, שאיפות חיינו הכלליות אליו הן הולכות. יש נטיפות של קדש בכל עם ולשון, אבל ערכי החיים כולם אינם צומחים מזה. לא כן בישראל. "בכל דרכיך דעה" (משלי ג 1), שהיא פרשה קטנה שכוללת כל גופי תורה, שיוצאת אל הפועל ביחודי סגולה, נחלת הכלל היא באמת. כל שאיפת החיים וכל חפץ החיים, הקנין ותשוקותיו, העשר והכבוד, הממשלה וההתרחבות בישראל, ממקור הקדש הם נובעים. על כן המשפטים הם קדש קדשים בישראל, ועל כן הסמיכה, שהיא נושאת שם אלהים עליה, היא כל כך נחוצה לנו, היא כל כך אופית לתכן לאומנו. והרשעה היונית הסורית הרגישה בחוש העור שלה את ערך הסגולה הגדולה הזאת וגזרה על הסמיכה, ור' יהודה בן בבא מסר את נפשו עליה. ופעולת מסירת הנפש הזאת נשארה, כי העמיקה את תכן החיים האופיים המיוחדים של קדש ישראל לד'. משה רבנו ע"ה, בתפסו אתו את כח המשפט, בתחלת יסודו באומה, העלה את כל ערכי המשפט עד סוף כל הדורות לאותו התכן האלהי שמשפטי ישראל באים אליו, ודרישת אלהים באה יחדו עם המשפט הישראלי. "כי יבא אלי העם לדרש אלהים, כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו. והודעתי את חקי האלהים ואת תורותיו" (שמות יח). ודרישת אלהים של המשפט נשארה סגולה ישראלית, שהיא מתגלה באופי האלהי הכולל עולמי עד וזורה בארץ ישראל, בארץ חבל נחלתו, מקום האורה של סגולת הקדש.

המינות הפקירה את המשפט, תקעה עצמה במדת הרחמים והחסד המדומה הנוטלת את יסוד העולם והורסתו. ומתוך עקירת יסוד המשפט מתכנו האלהי תופסת אותה הרשעה היותר מגושמת, ובאה בזוהמא לחדור במשפט הפרטי של האישיות היחידית וחודרת היא בהתפשטות גדולה לנפשות העמים, ובוה מתיסד יסוד שנאת לאומים ועמק רעה של טומאת שפיכת דמים, מבלי להמיש את העול מעל צואר האדם. אמנם עיני כל מוכרחות להיות נשואות לאור עולם אור ד', אשר יגלה על ידי משיח אלהי יעקב "והוא ישפט תבל בצדק, ידין לאומים במישורים" (תהלים ט 8).

2. מאמרי הראי"ה | אחדות ושניות

הרוחניות, מלבד עדניה הגדולים לאין תכלית כשהיא לעצמה, היא נותנת עז וגדולה גם לחיים החומריים. וכשאתה רואה שמתגבר החפץ בקרב האומה לבסס את חייה החומריים, סימן הוא, שהרוחניות התגברה בעולם, עד שהתרוממה גם מעלת החומריות, הדרושה להשלמת תכנית היצירה.

כשהרוחניות מתגברת אז מוצאים בני האדם טעם לחייהם. אז הם מבינים ומרגישים שכדאי לחיות. ערך החיים אז הולך ועולה, ועל כן מבקשים אז בני האדם לבסס יותר את החיים החומריים, שיהיו יותר בטוחים, יותר רחבים ונאים.

אז ירבו בעולם שלום אהבה וחדוה, "אז ימלא שחוק פינו ולשונו רנה".

כי הרוחניות הגדולה והנשגבה, המקפת את הכל וחודרת אל תוך הכל, ממלאה בנחלי עדניה גם את החיים הריאליים החומריים, ומצרפת ומזככת אותם, מפני שלפניה אין העולם החומרי נפרד מהעולם הרוחני, אחדות שלמה יש בין שני העולמות האלה, כי שניהם ממקור אחד מוצאים "כי ביה ה', צור עולמים".

ואולם קצרי ההשגה, כשהם רואים בעולם נטיה כלפי החיים החומריים, מתנפלים על החדוש הזה ובקנאתם לחומריות הם מבקשים לבטל לגמרי את הרוחניות, שלדעתם היא סותרת את החומריות החביבה עליהם.

והם מעבירים קו בין חומריות ובין הרוחניות; והעולמות, שהם באמת אחד, נפגמים אצלם לשנים, הסותרים זה את זה.

ועם ישראל גוי אחד בארץ, שהשניות שנואה לו על פי שרש נשמתו, מרגיש כי ההפרדה בין החומריות ובין הרוחניות מסבה לו צער גדול ועמוק, והוא מבקש לו דרך לשוב אל האחדות.

אין עם ישראל יכול לסבול את השניות, שהיא עבודה זרה. והוא בא בכור ברזל להזדכך ולהנקות מחלאתה של עבודה זרה זו.

אין תקנה לעבודה זרה אלא נתיצה ואבוד, ויד פושעי ישראל בה בראשונה. הם, מקימי הפסל, ממהרים בעצמם לנתצו.

פושעי ישראל סוף סוף גם הם בני עם אחד, גם הם אינם יכולים לסבל את השניות, ועל כן הם מקדימים בעבודת הנתיצה...

נותצים הם מתחילה את הרוחניות החלוקה מעל החומריות וסותרת לה. בבקרת עזה הם מבקרים אותה ומראים את כל שקרה והפסדה. מנתצים ומשברים הם רוחניות זו בקנאות המיוחדת לעם ישראל ושמים רגע לדאות כי האליל של הרוחניות היה למעי מפלה.

ואולם מחוסר הבחנה עמוקה הם טועים לחשב, כי כבר עקרו את כל הרוחניות משרש, שמעכשיו אין עוד רוחניות בעולם, אבל באמת הספיקו לנתץ רק את אליל הרוחניות, את הרוחניות האילויונית, הרומנטית, בת הדמיון הכוזב, ולא את הרוחניות האמתית שאי אפשר להכחידה, והיא עומדת וקימה לנצח, בין שמודים בה ובין שכופרים בה.

ואחרי שגמרו את עבודת הנתיצה של אליל הרוחניות, הם על כרחם באים לנתץ גם את אליל החומריות, כי אחרי שהחומריות נפרדת מהרוחניות גם היא אינה אלא אליל ואין לה זכות הקיום. אז מתעוררות מלחמות המפלגות והמעמדים, והמלחמות הקשות והאכזריות מרעילות את נעימות החומריות. קשה לאדם ליהנות מסעודתו אם בידו האחת הוא אווז את הפרוסה ובידו השנית חנית רובה לבתק את חברו, הבא גם הוא לנגדו מזוין לגזל את הפרוסה מידו. ומצד השני החומריות כשהיא לעצמה נעשית לאה, מאין קורטוב של רוחניות אמתית, ואכולי ספק ונגועי שעמום אינם מוצאים דרך אחרת אלא אבוד עצמם לדעת. והספרות עוד באה ומוסיפה שמן על המוקד, כמעט מכל שיר ושיר, מכל ספור וציור בוקעת ועולה אנקת חלל, הקורעת שמים מעל ומפעפעת כארס מתחת עד קצוי שואל. החוקרים מבקשים איזה תכלית לחיים ואינם מוצאים, אין קו של אור להאיר ולחמם את הנפש הרועדת מקור. גם מקול המחרפים והמגדפים, החצופים ועזי הפנים, אתה שומע תרעומות של איוב, הסובל יסורים אין קץ ומרב כעסו הוא נכון לרמס, לטרף ולהשחית את הכל.

כך הולכים פושעי ישראל ושוברים בעצמם את אלילי הזמן, שוברים ומנפצים ומנקים את המקום מהרוחניות המזויפה ומהחומריות הריקה והשפלה ומפנים דרך לקדושה העליונה. שתשלח היא את אורה להשיב לב בני ישראל אל אמונת האחדות.

"תרת דסתרי" הוא מסקנת ההגיון הצר. אצלו הסתירה מביאה לידי בטול וכליון, אבל בעולם הריאלי אין הדבר כן: שני יסודות מתנגדים זה לזה מתלכדים יחד ומביאים לידי הפריה, ומכל שכן בעולם הרוחני "מיכאל שר של אש וגבריאל שר של שלג עושים שלום ביניהם". ובאמת בספירה של האמונה הגדולה והרחבה אין הרוחניות סותרת את החומריות, והחומריות את הרוחניות, אלא שתיהן מתחברות יחד להגדיל ולהפרות את נשמת אומתנו העורגת אל האחדות. "לית שכינתא שריא באתר פגימא", אומר הזוהר, אבל "לא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא". הוא אחד, ושמו אחד, והכל על ידו מתאחד ומתעלה. וגם החומריות הדבוקה אל הרוחניות מזדככת מגסות, פראיות ובהמיות, ומקבלת צורה של עדינות והוד עליון.

לפעמים, אמנם, אנו רואים שבעלי הרוחניות, צדיקי הדור, נוטים לנזירות ופרישות ומואסים בחומריות. אבל זהו סימן שבא קלקול בעולם, וכדי להתרפאות מן הקלקול הם משתמשים בסמים חריפים, שהבריא, כמובן, אינו צריך להם כלל.

משל נתנו המקובלים מקדושת השבת וקדושת יום הכפורים. קדושת השבת גדולה מקדושת יום הכפורים, ובכל זאת מצוה לאכל ולשתות בשבת ולהתענג בחיים והיא תדירה, ולהיפך יום הכפורים קדושתו פחותה מקדושת השבת ואסור לאכל בו ולהתענג, מפני שהוא בא לכפר על החטאים, ועל כן אינו בא אלא פעם, בתקופה ידועה.

וכשהחטאים מתמרקים, אז הרוחניות והחומריות מתאחדים יחד, והעולם מתמלא חדוה וענג – זמן שמחתנו. (נרשם ע"י אז"ר, הניר שנה א' חוב' א' תרס"ו)